

дений новий сорт при неудоконаленій агротехніці не дасть високого врожаю. У зв'язку із цим сьогодні головне завдання полягає у створенні оптимальних умов для вирощування квасолі.

Питання азотного живлення та удобрення сортів квасолі на сьогодні є невирішеним, оскільки є прихильники та противники застосування азотних добрив. Перші вважають, що зернобобові культури, в тому числі квасоля, в симбіозі з бульбочковими бактеріями здатні в повній мірі забезпечити себе азотом, тому внесення під них азотних добрив недоцільне. Другі запевняють про необхідність повної заміни симбіотичного азоту на мінеральний для досягнення максимально можливої продуктивності зернобобових культур. На нашу думку, та ряду науковців, найвищу врожайність квасолі можна отримати за поєднання симбіотичного та мінерального азоту з врахуванням сортових особливостей.

УДК: 631.811.98:633.854.78

Олепир Р. В., канд. с.-г. наук,
старший викладач кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова
Ласло О.О., канд. с.-г. наук, доцент,
доцент кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова
Полтавський державний аграрний університет
E-mail: olepir.roman1981@ukr.net

ВПЛИВ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ РОСЛИН ТА МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ «НАФ» НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СОНЯШНИКА

Інтенсивні технології вирощування сільськогосподарських культур базуються на широкому застосуванні мінеральних добрив та пестицидів, однак неконтрольоване їх використання є економічно невиправданим та екологічно небезпечним. Тому останнім часом особливої актуальності набуває пошук альтернативних засобів впливу на формування господарсько-цінної частини урожаю с.-г. культур. На сьогоднішній день набуло широкого впровадження у виробництво ріднорегулюючих речовин, які у низьких дозах здатні підвищувати потенціал біологічної продуктивності рослин, посилювати їх адаптаційну здатність до стресових чинників.

Мета досліджень – опрацювати та удосконалити основні елементи технологій використання регуляторів росту рослин «НАФ» (марка «ALFA 24%», «PLAS TS») та мінерального добрива марки «НАФ POTASSIUM» для підвищення продуктивності посівів соняшнику.

Дослідження проводили на дослідному полі Полтавської ДСГДС ім. М. І. Вавилова ІС і АПВ НААН України згідно загальноприйнятих методик.

Ґрунт дослідної ділянки – чорнозем типовий важкосуглинковий. Облікова площа ділянки – 56 м². Повторність варіантів у досліді трьохразова.

Ефективність використання фіксованого азоту і азоту з мінеральних добрив у бобових залежить від сорту та умов вирощування рослин. Приріст урожайності від інокуляції може бути вищим, ніж від внесення азотних добрив. До 70 % від загального споживання азоту рослини споживають завдяки біологічній фіксації його з повітря шляхом симбіотичної діяльності з бульбочковими бактеріями. За даними дослідників, за оптимальних умов для діяльності бульбочкових бактерій азотні добрива в посівах можна взагалі не застосовувати. За іншими даними, для нормального росту й розвитку рослин обов'язково вносять стартові дози азоту.

Отже, для збільшення посівних площ квасолі в Україні необхідно проводити впровадження у виробництво нових сортів та адаптованих сортових технологій з врахуванням ґрунтово-кліматичних особливостей регіону.

Технологія вирощування соняшнику, за вняттям заходів, що вивчались була загальноприйнятою для зони Лівобережного Лісостепу.

Результати досліджень свідчать, що застосування регулятора росту рослин, мінерального добрива при обробці насіння та обприскуванні посіву, позитивно вплинули на формування біометричних показників рослин соняшника, масу 1000 насінин та урожайність.

Обприскування посіву мінеральним добривом «НАФ POTASSIUM» (1,0–3,0 л/га) перед змиканням рослин в міжряддях сприяє збільшенню урожайності на 0,10–0,14 т/га. Регулятори росту рослин «НАФ» (марка «PLAS TS», «ALFA 24%») застосовані при обробці насіння та обприскування посіву у різні фази розвитку рослин соняшника підвищували урожайність на 0,20–0,28 т/га, за рівня на контролі 2,32 т/га.

Найбільш ефективним заходом є поєднання обробки насіння соняшника перед сівбою регулятором росту рослин «НАФ» (марка «PLAS TS») у дозі 1,0 л/га та двохразового обприскування посіву (марка «ALFA 24%») – перед змиканням в міжряддях (0,5 л/га) та перед цвітінням (1,0 л/га). Застосування даних агрозаходів дозволило підвищити урожайність на 12,1% та збільшити рівень рентабельності на 19,0%.